

Kauhajoen Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimapuisto, Kauhajoki

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen, sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

1 Hanketiedot

Hankkeen nimi ja sijainti

Kauhajoen Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimapuisto, Kauhajoki

Hankkeesta vastaava

Windfarm Palloneva Oy, Yrjönkatu 42, 40100 Jyväskylä

Konsulttina arviointiselostuksen laatimisessa on toiminut Sweco Finland Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Windfarm Palloneva Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimapuistoa Kauhajoen kaupungin Pallonevan alueelle. Hankealue sijoittuu kaupungin koillisosaan, Kurikan ja Kauhajoen kaupunkien rajalle. Tuuli- ja aurinkovoimapuiston hankealueen pinta-ala on noin 1 900 hehtaaria, josta aurinkopaneelialueen pinta-ala on noin 167 hehtaaria. Hankealueelle suunnitellaan enintään 15 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on enintään 10 MW. Hankkeen sähkönsiirto sijoittuu Kauhajoen kaupungin alueelle.

Arvioidut vaihtoehdot

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään 15 voimalan tuulivoimapuisto ja enintään 115 MWac aurinkovoimapuisto. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 7-10 MW, napakorkeus enintään 200 metriä, roottorin halkaisija enintään 200 metriä ja pyyhkäisykorkeuden maksimi 300 metriä. Aurinkopaneelialueen pinta-ala on noin 167 hehtaaria.

VE2: Hankealueelle rakennetaan enintään 12 voimalan tuulivoimapuisto ja enintään 115 MWac aurinkovoimapuisto. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 7-10 MW, napakorkeus enintään 200 metriä, roottorin halkaisija enintään 200 metriä ja pyyhkäisykorkeuden maksimi 300 metriä. Aurinkopaneelialueen pinta-ala on noin 167 hehtaaria.

Arvioidut sähkönsiirron vaihtoehdot:

SVEA: Uusi ilmajohtoyhteys hankealueelta länteen. Kytkeminen Fingridin nykyiseen 400 kV voimajohdon yhteyteen rakennettavaan uuteen sähköasemaan 110 kV tai 400 kV ilmajohdolla. Sähköaseman paikka ei vielä tiedossa, joten YVA-menettelyssä tutkitaan koko kartassa merkityn km pituisen linjan ympäristövaikutukset. Uusi voimajohto voi sijoittua kummalle puolelle vain nykyistä voimajohtoa. Reittivaihtoehdon pituus on 9 km (pohjoinen suunta liroonnevan sähköasemalle) tai 14 km (eteläinen suunta Luhtanevan sähköasemalle).

SVEB: Uusi keskijännitteinen maakaapeliyhteys hankealueelta pohjoispuolelle. Kytkeminen Fingridin nykyiseen 400kV voimajohdon yhteyteen rakennettavaan sähköasemaan. Hanke tarvitsee toteutuessaan oman sähköaseman Fingridin sähköaseman lähelle. Sähköaseman paikka ei ole vielä tiedossa, joten vaihtoehto SVEB on mahdollinen ainoastaan, mikäli sähköasema sijoittuu liroonnevan pohjoispuolelle. Kartalla esitetyn reittivaihtoehdon pituus on noin 9,3 km. SVEB reittiä ei kuitenkaan nähdä tällä hetkellä realistisena, sillä tuuli- ja aurinkovoimapuiston teho on niin suuri molemmissa hankevaihtoehdoissa (VE1 ja VE2).

ole
18

liroonnevan

2 Asian vireilletulo

Hankkeesta vastaava Windfarm Palloneva Oy on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 30.6.2023. Arviointiohjelma oli nähtävillä 16.8.-14.9.2023 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 13.10.2023.

Hankkeesta vastaava toimitti 19.12.2024 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy YVA-lain liitteen 1 kohdan 7 e) tuulivoimahankkeet, kun yksittäisen laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia, perusteella.

3 Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olostä sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 15.1.-14.3.2025. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/pallonevatuulijaaaurinkovoimaYVA. Ilmoituskuulutuksesta on lähetetty Kauhajoen ja Kurikan kaupungeille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olostä sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Ilkka-Pohjalainen, JP-Kunnallissanomat, Kauhajoki ja Kurikka -lehdissä 15.1.2025 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Kauhajoen kaupungintalolla, Kurikan info-pisteellä ja Kurikan kaupungin Jalasjärven asiointipisteellä.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 28.2.2025 klo 17-19 Kauhajoen kaupungintalolla valtuustosalissa. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 25 henkilöä ja mukana etäyhteydellä noin 10 kuulijaa. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat muun muassa tuulivoimaloiden vaikutus TV-lähetyksiin, vaikutukset susien käyttäytymiseen ja liikkumiseen, alueen metsästysmajan läheisyys tuulivoimalaan, vaikutus maa-aineksenottoon alueella sekä tuulivoimaloiden purkamisen kustannukset.

4 Arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 16 lausuntoa ja 4 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta

www.ymparisto.fi/pallonevatuulijaaaurinkovoimaYVA. Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Etelä-Pohjanmaan liitto tuo esiin, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on kuulutettu voimaan joulukuussa 2024, ja on voimaan tullessaan kumonnut kaikki aiemmat voimassa olleet maakuntakaavat. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa kaikkia annettuja koko maakuntaa koskevia suunnittelumääräyksiä ei ole huomioitu. Arviointiselostuksen perusteella jää epäselväksi, onko yhteisratkaisut sähkönsiirron osalta mukana jatkosuunnittelussa, joka toteuttaisi maakuntakaavan sähkönsiirtoon liittyvää suunnittelumääräystä. Sähkönsiirron SVEB vaihtoehtoa ei pidetä arviointiselostuksessa realistisena puiston suuren tehon vuoksi.

Maisemavaikutusten osalta arviointiselostuksessa on hyödynnetty vanhentuneiksi katsottuja etäisyysvyöhykkeitä ja sanallisia määritelmiä sellaisenaan. Etäisyysvyöhykkeiden merkitystä ei voida pitää vähäisenä, kun otetaan huomioon alueelle maakuntakaavassa annettu aluekohtainen suunnittelumääräys sekä useiden arvoalueiden sijoittuminen alle tai noin 10 km etäisyydelle hankealueesta. Liitto ei yhdy näkemykseen, jonka mukaan esimerkiksi Luopajärven viljelylakeuden (VAMA) alueella eteläisen Pallonevan hanke muuttaisi maisemaan sisältyvää tuulivoimatuotannon elementtiä vain vähäisesti.

Ilmatieteen laitos toteaa, että hankkeesta ei ole lausuttavaa, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Ilmatieteen laitos kuitenkin muistuttaa, että alueelle on suunnitteilla runsaasti tuulivoima-alueita ja toteutuessaan ne aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimittauksiin ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun.

Kauhajoen kaupunki pitää selvityksiä melko kattavina ja hanketta kannatettavana. Hanke tulee alueelle, jonka välittömässä läheisyydessä on jo toteutettuja tuulivoimapuistoja (Kurikan puolella), ja se laajentaa visuaalisesti ja vaikutuksellisesti jo olevien tuulivoimakohteiden alueita, joten yhteisvaikutusten arviointi on ainoa tapa miettiä hankkeen vaikutuksia. Kaupunki huomauttaa, että havainnot metsäpeuran reviiristä ovat vuosilta 2020-2021, mutta tilanne voi olla muuttunut sen jälkeen.

Kauhajoen kaupunki painottaa, että Ikkeläjoen ja sen haarojen vesistövaikutusten hallinta ja minimointi on ensiarvoisen tärkeitä kaikissa tilanteissa. Tv-signaalin saatavuus täytyy turvata jatkossa, sillä jo nykyiset tuulivoimalat vaikuttavat siihen.

Kauhajoen kaupungin ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaisen katsoo VE2:n huomioivan pääosin hyväksyttävissä määrin hankealueen nykyiset maisema- ja luontoarvot sekä mahdollistavan ekologisten yhteyksien säilymisen. Sähkönsiirron

osalta ympäristönsuojelu katsoo SVEB:n olevan ympäristön kannalta parempi vaihtoehtona.

Lausunnossa kiinnitetään huomiota direktiivilajien elinympäristöihin, linnustollisesti tärkeisiin alueisiin, meluhaittaan, vesienhallintaan sekä yhteisvaikutuksiin muiden hankkeiden kanssa.

Kurikan kaupungin ympäristölautakunta toteaa, että yhteisvaikutusten maisemahavainnekuvin olisi suotavaa tuoda esiin kaikkien kuvaan istutettujen puistojen värikoodit. Muilta osin ympäristölautakunta ei näe selvityksissä huomautettavaa.

Luonnonvarakeskus näkee puutteena, että alueen metsäkanalintujen soittimia on kartoitettu vain yhtenä vuonna, mikä lisää arvioinnin epävarmuutta. Muuttolintuseurantojen perusteella hankealue sijoittuu hanhien tavallista tärkeämmälle sisämaan kevätmuuttoreitille. Mikäli elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Jos elinympäristöjen laatu ja kantokyky heikkenee, tuulivoimalla voi olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin arvioitu, erityisesti lajin lisääntymiseen. Tuuli- ja aurinkovoiman vaikutuksista eläinlajistoon on vähän tietoa, joten vaikutusten mitta eri lajien osalta saattaa poiketa arvioista. Vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille pitkällä aikavälillä.

Luonnonvarakeskus huomauttaa, että valumavesien hallinnan tulee olla tehokasta. Yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioda, että jokivesistössä vesistöön päätyvä kuormitus vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan päin koko joen matkalla. Pallonevan hankkeet yhdessä Rustarin hankkeen kanssa muodostavat 10 km pitkän tuotantoalueen. Luonnonvarakeskus puoltaa selostuksessa ehdotettuja lievennystoimia kielteisten vaikutusten vähentämiseksi.

Metsähallitus toteaa, että hankealueen ympäristöön sijoittuu kaksi salassa pidettävän lajin reviiriä. Pohjoisempi reviiri on uusi ja hankkeen vaikutukset kohdistuvat erityisesti pohjoiseen reviiriin ja pesäpuuhun, joka sijoittuu lähelle hankealuetta. Pesäpuu voi selittää Pallonevan alueella lajista vireillä olevien hankkeiden maastoseurannoissa tehtyjä havaintoja. Tietoja tuotantoalueen läheisyyteen sijoittuvan reviirin tilasta tulee täydentää hankkeen jatkosuunnittelussa. Eteläisen reviirin osalta vaikutukset ovat etäisyyden vuoksi todennäköisesti pienempiä, mutta yhteisvaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota jatkosuunnittelussa.

Seinäjoen museot huomauttaa, että maisemavaikutuksia tulee arvioida vuonna 2024 päivitetyn Ympäristöministeriön Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -oppaan mukaisesti. Myös valokuvasovitteiden kuvauspisteiden valintaan on sovellettu ympäristöministeriön vanhentunutta ohjeistusta. Museo ehdottaa, että valokuvasovitteet laaditaan myös Kauhajoen keskustan maakunnallisesti merkittävästä

rakennetusta kulttuuriympäristöstä sekä Nummijärven maakunnallisesti arvokkaalta maisema-alueelta, joka on noin 15 km päässä hankealueesta. Museolla ei ole YVA-selostuksesta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus huomauttaa, että arviointiselostuksessa olisi tullut arvioida maisemavaikutukset myös Karvian kulttuurimaisema-alueeseen. Arvioitua suurempia vaikutuksia muuttolinnustoon ei voida poissulkea selvitysten lyhyen keston, syysmuuton parhaan muuttoajan tarkkailun puuttumisen ja törmäysmallinnukseen liittyvien epävarmuuksien takia. Myös arvio muuttolinnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten suuruudesta on todennäköisesti aliarvioitu.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen katsoo, ettei arvioinnissa olla kiinnitetty riittävästi huomiota kaikkien hankealueen kuivatusvesien purkureittien yläosilla sijaitsevien purojen kalataloudelliseen tilaan. Toiminnanharjoittajan on jatkossa tarpeen selvittää Hosiaisluoman ylä-, keski- ja alaosan sekä Koskelanmäen ja Pikkukorvenmäen välistä virtaavan nimettömän puron jyrkästi putoavan alaosan kalasto standardinmukaisilla sähkökoekalastuksilla (1 koeala/osuus). Purot saattavat toimia alapuolisessa Ikkälänjoessa esiintyvän taimenen poikastuotantoalueina, ja hankkeista syntyvä vesistökuormitus saattaa aiheuttaa haittaa erittäin uhanalaisen lajin poikastuotannolle.

Digita Oy toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa. Vastaanotto-ongelmien välttämiseksi ennakkosuunnittelun tarkeys korostuu, jotta häiriöt pystytään välttämään hyvissä ajoin. Myös yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa voi syntyä. Lisäksi *Digita* huomauttaa, että häiriöiden korjaamisvastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle.

Fingrid Oyj ilmoittaa, että arviointiselostuksen materiaaleista ei ole lausuttavaa. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto.

Suomen Erillisverkot Oy ilmoittaa, että hankkeella ei ole vaikutusta heidän Verkko-operaattoripalvelut -liiketoimintaan.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry katsoo, että linnuille on erityisen haitallista, että aurinko- ja tuulivoimalat on sijoitettu vierekkäin. Aurinkovoimalat hämäävät lintuja näyttämällä kosteikoilta ja tuulivoimalat

aiheuttavat korkean törmäysriskin. Linnustoselvitykset tulee suorittaa oikea-aikaisesti, riittävässä laajuudessa ja usean vuoden ajan, jotta voidaan poissulkea vuosien välinen vaihtelu ja vaihtelevan ravintotilanteen vaikutukset. Myös viitasammakoiden ja lepakoiden osalta selvitykset nähdään riittämättöminä. Hankealueen koillisosasta varmistettu liito-oravan reviirin metsä ja kulkuyhteys on erityisen tärkeää säästää koskemattomana. Hankkeen toteutuessa monen lajin reviirit pirstoutuvat raivattavan metsän ja muun elinympäristön katoamisen vuoksi. Ikkelenjoen hyvä tila ei saa heikentyä lisääntyneen maankäytön vaikutusten vuoksi. Lisäksi yhdistys on huolissaan melun oikeanlaisesta mallinnuksesta, ympäristöön leviävästä mikromuovista, vieraslajien leviämiskasvinsuojeluaineiden aiheuttamista ympäristöriskeistä, ekologisen kompensaation puuttumisesta sekä hankkeen ja biodiversiteettitavoitteen ristiriidasta. Yhdistys katsoo parhaaksi vaihtoehdoksi, että hanketta ei toteuteta.

Telia Finland Oyj ilmoittaa, että hankkeesta ei ole huomautettavaa voimaloiden sijoituksista, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Annetuissa mielipiteissä on otettu kantaa seuraaviin arvioinnin osa-alueisiin:

Mielipiteissä korostuu huoli yhteisvaikutuksista, sillä hanke on osa laajempaa tuulivoimahankkeiden kokonaisuutta. Koetaan, että tuulivoimarakentaminen alkaa olla kestäväntöntä, kun samalle alueelle suunnitellaan ja rakennetaan liikaa tuulivoimapuistoja. Arviointiselostuksesta ei saa kokonaiskuvaa hankkeen yhteisvaikutuksista.

Maisemavaikutusten osalta esitetään, että näkyvyysalueanalyysin kuvasovitteet eivät anna realistista kuvaa todellisesta tilanteesta erityisesti yöaikaan. Tuulivoimalat muuttavat merkittävästi arvokkaita maisema-alueita ja maisemavaikutusten arvioinnissa vähätellään vaikutuksia vetoamalla muun muassa ihmismielen tottumiseen ja maisemakokemuksen subjektiivisuuteen.

Melumallinnuksen useista epävarmuustekijöistä ollaan huolissaan myös yhteisvaikutusten osalta. Tuulivoimahankkeelta tulisi vaatia ympäristölupa melun seurauksena, koska nähdään, että tuulivoimaloiden toiminnasta saattaa aiheutua naapuruuksuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta.

Luontovaikutuksista ei esitetä kokonaisnäkemystä, mikä haittaa arviointia. Pallonevan molemmat hankkeet yhdessä hävittäisivät ja heikentäisivät suuren määrän rauhoitettujen ja uhanalaisten lintujen elinympäristöjä.

Hankealueen linnustollinen arvo on aliarvioitu ennakko-oletusten perusteella eikä pesimälinnustoa ja muuttolinnustoa ole arvioitu riittävästi. Vaikutuksia kanalintuihin, erityisesti uhanalaiseen riekkoon ja suuria soidinpaikkoja hyödyntävään teereen, on aliarvioitu mikä vaarantaa lajien suojelun. Lepakkokartoitus on tehty puutteellisesti teitä pitkin kulkemalla, jolloin erityisesti metsien sisäosissa elävät lajit, kuten viiksisiippa, on jäänyt havaitsematta.

Mielipiteissä kyseenalaistetaan lisäksi luo-merkintöjen rajoituksia, sähkönsiirron toteuttamisen realistisuutta sekä käytettyjen kirjallisuuslähteiden ajantasaisuus voimaloiden koon kasvettua.

5 Arviointiselostuksen riittävyys ja laatu sekä laatijoiden pätevyys

Yhteysviranomainen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun. Arviointiselostus Kauhajoen Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimapuisto, täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.

Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Tehtyyn arviointiin liittyy puutteita erityisesti sähkönsiirron vaikutusten arvioinnin osalta. Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu sähkönsiirtovaihtoehtoon SVEA luontovaikutuksia johto-osuudella, joka sijoittuu jo rakennetun 400 kV:n ilmajohdon rinnalle. Puutteet eivät kuitenkaan ole sellaisia, jotka estäisivät yhteysviranomaista laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista kokonaisuudessaan. Arviointiselostuksen sekä kuulemisessa saadun palautteen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida merkittävät vaikutukset.

Arviointiselostuksessa eri vaihtoehtojen vaikutusten eroavuuksia ja vaikutusten merkittävyyttä on kuvattu Imperia-hankkeessa kehitettyjä menetelmiä käyttäen, joka on yleisesti käytössä oleva tapa arvioida vaikutuksia YVA-menettelyssä. Arvioinnin tulokset on esitetty eri vaikutustyyppien arviointien kappaleissa sekä taulukkomuodossa esitetyssä yhteenvedossa vaihtoehtojen vertailuosiossa.

Yhteysviranomainen pitää esitystapaa hyvänä, koska taulukot helpottavat keskeisten vaikutusten löytämistä arviointiselostuksen laajasta aineistosta.

Selostus sisältää yleistajuisen tiivistelmän ja kattavat lähdeviitteet.

Selostus on kooltaan ja sisällöltään mittava (435 sivua ja 26 liitettä).

Laajuudesta huolimatta arviointiselostuksesta oli jäänyt pois lukijalle tärkeää tietoa, joka oli esitetty vain liitteissä. Arviointiselostus sisälsi paljon yleistä taustatietoa, jota olisi ollut suositeltavaa karsia, ja esittää

ympäristövaikutusten arvioinnin kannalta olennaiset asiat selostuksessa. Arviointiselostuksen luettavuuden kannalta tiiviimpi esitystapa olisi ollut suositeltava.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiselostuksessa on kuvattu riittävästi hankkeen kannalta olennaisia strategioita, tavoitteita ja suunnitelmia. Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön, pohjavesiin, luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä maa- ja kallioperään on arvioitu riittävästi, eikä yhteysviranomaisella ole näiden vaikutusten arviointeihin huomautettavaa.

Vaikutusten arviointi on jaettu selkeisiin kappaleisiin ja kaikista arvioitavista vaikutuksista on esitetty arvioinnin epävarmuudet sekä tarkasteltu lieventämiskeinoja. Yhteysviranomainen kuitenkin toteaa, että arviointiselostuksesta jää epäselväksi missä vaikutusluokassa lieventämistoimenpiteitä on sovellettu arvioinnissa ja missä ei. Lisäksi arviointiselostuksesta ei käy riittävän selvästi ilmi, mitä soveltuvia lieventämistoimenpiteitä arvioinneissa on tarkalleen ottaen huomioitu. Mikäli vaikutusten arviointi on tehty lieventämistoimenpiteet huomioiden, todellisten vaikutusten merkittävyys on mahdollisesti arviointiselostuksessa esitettyä suurempi.

Selostuksessa on esitetty YVA-lain 33 §:ssä edellytetyt tiedot arvioinnin laatijoiden pätevyydestä. Arviointia on ollut tekemässä Sweco Finland Oy:n YVA-työryhmässä 13 asiantuntijaa, joilla on noin 1–20 vuoden kokemus ja asianmukainen monipuolinen koulutus (esitetty taulukossa 6). Taulukosta puuttuu kartoituksissa ja selvityksissä käytettyjen konsulttien tarkemmat tiedot, muun muassa kokemusvuodet. Tiedot olisi tullut esittää arviointiselostuksen ja sen pohjana olevien raporttien laatijoiden pätevyyden varmistamiseksi. Selostuksessa on esitetty arvioinnin tekijät osa-alueittain. Selvityksen laatijoilla on pääsääntöisesti pitkä kokemus selvitysten laadinnasta.

Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on noussut esille joitain puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelun, kaavoituksen ja lupamenettelyjen yhteydessä. Yhteysviranomainen esittää puutteellisten arviointien osalta seuraavaa:

Hankekuvaus

Hankkeen sähkönsiirron osalta olisi tullut selventää hankekuvauksessa, miten eri tavoin sähkönsiirtoreitti SVEA voidaan toteuttaa.

Hankekuvauksesta jää epäselväksi voiko voimajohto sijoittua Fingridin Seinäjoki-Ulvila 400 kV voimajohdon kummalle puolelle tahansa ja miten Harjannevan tuulivoimahankkeen mahdollinen voimajohto vaikuttaa Pallonevan voimajohdon toteuttamiseen, mikäli molemmissa hankkeissa rakennetaan voimajohto Fingridin voimajohdon rinnalle.

Melu

Melun osalta arviointiselostuksessa ei esitetä taulukkomuodossa mallinnuksen tuloksia, joten lukijalle jää epäselväksi, mitkä ovat tarkat äänitasot eri tarkastelupisteissä. Arviointiselostuksessa on esitetty vyöhykekartat melun leviämisestä eri äänitasoalueiden mukaisesti, mutta tarkat mallinnustulokset tarkastelupisteittäin on esitetty vain liitteessä.

Meluvaikutusten osalta ei ole riittävästi tarkasteltu epävarmuustekijöitä. Yhteysviranomainen on edellyttänyt yhteysviranomaisen lausunnossaan esittämään epävarmuustekijät vaikutuskohdittain, mukaan lukien melumallinnuksen epävarmuustekijät.

Melumallinnusraportissa ei käy ilmi, onko mallinnuksessa huomioitu tuulivoimaloiden läheisyyteen suunniteltuja aurinkopaneelialueita. Arviointiselostuksessa todetaan, että laajat aurinkopaneelialueet voivat vaikuttaa tuulivoimaloiden äänen kantautumiseen.

Liikenne

Arviointiselostuksessa on ristiriitaisia tietoja koskien erikoiskuljetusten määriä ja kuljetusten suuntautumista. Arviointiselostuksen kappaleessa 5.6 ei ole riittävästi kuvattu liikennemäärien kasvun vaikutuksia ihmisten elinoloihin sekä ympäristöön.

Maisema

Vaikutusten arvioinnissa on painotettu lähialuetta (0–6 km) ja ulompaa vaikutusaluetta (6–15 km). Kaukovaikutusaluetta (15–25 km) on tarkasteltu arvioinnissa hieman yleispiirteisemmin. Arvioinnissa on huomioitu etäisyyden vaikutus ympäristöministeriön vuonna 2016 antaman ohjeistuksen pohjalta, jonka lähtökohtana ovat olleet noin 200 metriä korkeat voimalat. Pallonevan hankkeessa suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Yhteysviranomainen huomauttaa, että voimaloiden vaikutusalueita olisi ollut tarpeen laajentaa voimalakoon ollessa noin 100 metriä vanhaa ohjeistusta korkeampi. Ympäristöministeriön oppaasta Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa on ilmestynyt päivitetty opas vuonna 2024, jossa tuulivoimaloiden vaikutusalueita on laajennettu ja sitä voidaan soveltaa yli 300 metriä korkeisiin tuulivoimaloihin.

Yhteysviranomainen toteaa, että havainnekuvien laatu oli vaihteleva. Erityisesti painetussa arviointiselostuksessa kuvien laatu oli hyvin heikko. Panoraamakuvissa voimalat katoavat horisonttiin sekä päivä- että yöajan kuvissa. Monissa kuvauspisteissä tavanomainen kuva olisi voinut tuoda maisemavaikutukset esiin panoraamaa paremmin. Kuvauspisteitä olisi voinut olla enemmän tai ne olisi voinut valikoida eri tavalla, huomioiden, että hankkeen vaikutusalueella sijaitsee laajoja arvokkaita maisema-alueita. Myös hankkeen lähivaikutusalueelta olisi voinut olla useampia

kuvauspisteitä esimerkiksi läheisen asutuksen osalta. Yhteysviranomaisen on pyytännyt arviointiohjelmalausunnossa huomioimaan havainnekuissa myös aurinkovoimaloiden maisemavaikutukset, mitä ei ole otettu huomioon havainnekuissa.

Arviointiselostuksessa ei esitetä, tullaanko maisemavaikutuksia lieventämään eikä mahdollisia keinoja vaikutusten lieventämiseen.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Arviointiselostuksessa viitataan voimassa olevina ja lainvoimaisina maakuntakaavoina Etelä-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaavaan 2005 sekä vaihemaakuntakaavoihin I-III. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on tullut voimaan joulukuussa 2024 ja näin kumonnut kaikki aiemmat voimassa olleet maakuntakaavat, joihin arviointiselostuksessa viitataan.

Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu kaikkia Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssä annettuja yleisiä suunnittelumääräyksiä koskien muun muassa aurinkovoimaa, sähkönsiirtoa ja ekologisia yhteyksiä arvioitaessa alueen maakuntakaavan mukaisuutta. Yhteysviranomaisen on arviointiohjelmalausunnossa edellyttänyt arvioimaan hankkeen vaikutuksia Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 suunnittelumääräyksiin.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin

Arviointiselostuksen kappaleessa 10.5 ei ole tuotu esille Fingridin voimajohdon varrelle sijoittuvan sähkönsiirtoreitin luontoselvitystä tai tuloksia. Kappaleessa olevat nykytilan kuvaukset ja arviot perustuvat vain Pallonevan hankkeessa tehtyyn kasvillisuusselvitykseen, joka kattaa sähkönsiirtoreitit hankealueelta Fingridin voimajohdon reunaan saakka.

Yhteisvaikutusten osalta arviointiselostuksen kappaleessa 10.5 todetaan, että negatiivisia yhteisvaikutuksia voi syntyä, jos samaan johtokäytävään sijoitetaan Harjannevan voimajohto. Arviointiselostuksessa olisi tullut tarkemmin avata, mitä yhteisvaikutuksia voi syntyä ja sijoittuuko herkkiä tai arvokkaita luontokohteita reitin varrelle.

Arvioinnissa olisi tullut tunnistaa sähkönsiirtoreitin SVEA vaikutusalueella (maapohja ja reunavyöhyke) esiintyvät lain suojaamat luontoarvot sekä muut huomionarvoiset luontoarvot tai sulkea pois niiden esiintyminen sekä arvioida niihin mahdollisesti kohdistuvat vaikutukset.

Linnusto

Hankealueen ulkopuolelle sijoittuvan sähkönsiirron vaikutukset linnustoon on arvioitu puutteellisesti. Yhteysviranomaisen on todennut arviointiohjelmalausunnossa, että molempien sähkönsiirtovaihtoehtojen linnustovaikutukset tulee arvioida ja esittää niiden tulokset selkeästi. Hankealueen länsipuolelle sijoittuvan sähkönsiirtovaihtoehdon SVEA osalta ei ole tehty metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitystä eikä

pöllöselvitystä. Levennettävän johtoauekan osalta linnustoselvityksiä ei ole tehty lainkaan. Arviointiselostuksen kappaleessa 10.6 on lähdeviitteessä viitattu Harjannevan tuulivoimapuiston linnustoselvitysraporttiin. Arviointiselostuksessa olisi tullut selkeästi tuoda esille kyseinen linnustoselvitys ja että se on tehty toisen hankkeen YVA-menettelyssä. Sähkönsiirtoreitin SVEA kuvauksesta ja vaikutusten arvioinnista jää epäselväksi, onko niissä tarkasteltu myös Harjannevan tuulivoimahankkeessa tehdyn sähkönsiirtoreitin linnustoselvityksen tuloksia.

Kappaleen 10.6.1 yhteisvaikutusten arvioinnista puuttuu yhteisvaikutusten arviointi Harjannevan tuulivoimahankkeen voimajohdon kanssa. Yhteisvaikutuksia koskevassa kappaleessa on mainittu ainoastaan ATP Pallonevan hankkeessa suunniteltu maakaapeli.

Muuttolintujen seurantaan käytetty laskentakertojen määrä ei vastaa ympäristöministeriön suositusta (Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, Suomen ympäristö 1:2016). Keväällä muuttolintujen seuranta on aloitettu 22.3., jolloin aiemmin helmi-maaliskuussa hankealueella mahdollisesti muuttavia merikotkia ei ole voitu havaita. Keväällä muutonseuranta on loppunut 10.5., joten myöhemmin toukokuussa muuttavia lintuja, kuten erittäin uhanalaisia mehiläishaukkoja ei ole havainnointi ja sisällytetty arvioon.

Arviointiselostuksen havaintojen ja hankkeesta saadun Metsähallituksen lausunnon perusteella hankealueen pohjoispuolella on vuonna 2023 tehty salassa pidettävän petolinnun pesintään viittaavia havaintoja. Alueelle on mahdollisesti muodostunut tai muodostumassa uusi kyseisen lajin reviiri, jonka laskennalliselle ydinalueelle hanke sijoittuu. Hankealueen läheisyyteen mahdollisesti sijoittuva pesäpaikka tai reviiri nostettiin esille myös hankkeen linnustoselvityksissä. Hankkeen vaikutuksia salassa pidettävän lajin uuteen reviiriin ei kuitenkaan ole arvioitu.

Vaikutukset eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin

Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu sähkönsiirtovaihtoehdon SVEA luontovaikutuksia johto-osuudella, joka sijoittuu jo rakennetun 400 kV:n ilmajohdon rinnalle. Kappaleessa 10.8 ei ole tuotu esille Fingridin voimajohtoreitin varrelta tehtyjä luontoselvityksiä tai niiden tuloksia. Kappaleessa on viitattu ainoastaan arviointiselostuksen liitteen 25 selvitykseen *Kauhajoen Pallonevan tuulivoimapuiston sähkönsiirtoreittien luontoselvitys*.

Kaikkien direktiivilajien (esim. saukko, liito-orava ja viitasammakko) mahdollista esiintymistä ei ole arvioitu sähkönsiirtoreittien varrelta arviointiselostuksessa, mikä aiheuttaa epävarmuutta arviointiin.

Pintavedet

Arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa yhteysviranomainen on edellyttänyt kuvata kuivatustarpeen ja sen vaikutukset arviointiselostuksessa. Aurinkovoimala-alueiden osalta yhteysviranomainen on edellyttänyt selvittämään, tarvitaanko alueilla lisäkuivatusta/ojitusta ja miten mahdollinen lisäkuivatus vaikuttaa veden laatuun ja virtaamiin. Puutteelliset tiedot hankealueen ojitus- ja kuivatustarpeista aiheuttaa epävarmuutta arviointiin pintavesivaikutusten suuruudesta.

Arviointiselostuksesta puuttuu tieto, onko hankealueen läntisen kosteikon mitoitus riittävä käsittelemään myös sinne johdettava lisävedet. Näätänevan osalta jää epäselväksi, minne Näätänevan vedet johdetaan, kun alue otetaan aurinkovoimalakäyttöön.

Arviointiselostuksessa ei ole riittävästi kuvattu hankkeen lieventämiskeinoja, jotta pintavesivaikutukset jäisivät hyväksyttävälle tasolle. Lisäksi yhteisvaikutukset hankkeen viereen suunniteltavan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen kanssa on arvioitu ainoastaan hyvin yleisellä tasolla.

Kalasto

Hankeessa ei ole tehty kalastoselvityksiä, ja vaikutusarvio sisältää näin epävarmuutta kalastovaikutusten osalta. Arvioinnissa olisi ollut asianmukaista tarkastella kalastolle kriittisiksi tunnistettuja uomaosuuksia, sillä uomien esteettömänä säilyminen on erityisen tärkeää.

Ilmasto

Yhteysviranomainen on edellyttänyt arviointiohjelmalausunnossaan arvioimaan, milloin hankkeen voimaloiden tuottama päästötön energia on kompensoinut rakentamisvaiheen aikana syntyneet hiilidioksidipäästöt. Arviointia ei ole tehty.

Raportointi

Taulukossa 76 (yhteenveto hankevaihtoehtojen vertailusta ja ympäristövaikutusten merkittävydestä) ei ole esitetty sähkönsiirtovaihtoehtojen vaikutusta luontodirektiivin IV a lajeihin. Lisäksi tiiviimpi taulukko eri vaihtoehtojen vaikutusten merkittävydestä olisi ollut tarpeen.

Kaikissa arviointiselostuksen kartoissa sähkönsiirtovaihtoehdot eivät näy kokonaisuudessaan (esimerkiksi vaikutuksissa pintavesiin ja eläimistöön), mikä jättää epäselväksi, onko sähkönsiirtovaihtoehdot kokonaisuudessaan huomioitu arvioinneissa. Kappaleissa 10.5, 10.6 ja 10.7 olisi kartat olleet tarpeen havainnollistamaan arvioinnin tuloksia.

Vaikutusten arvioinnissa on paikoin käytetty termejä, kuten "pieni merkittävyys" ja "merkittävästi heikentävä", jotka eivät vastaa Imperia-

menetelmää, jossa vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan asteikolla ei vaikutusta–erittäin suuri. Termien vaihtelu aiheuttaa epäselvyyttä arviointiin.

6 Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomainen esittää perusteltuna päätelmänään Kauhajoen Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen keskeisimmät vaikutukset kohdistuvat pintavesiin, linnustoon, maisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, kalastoon sekä eläimistöön. Arviointiselostuksen vaihtoehtotarkastelun mukaan ympäristön kannalta parempi toteutusvaihtoehto on VE2, mutta vaihtoehtojen VE1 ja VE2 vaikutuksissa ei ole kokonaisuudessaan merkittävää eroa. Sähkönsiirtovaihtoehdolla SVEA on suurempia vaikutuksia ihmisiin, pinta- ja pohjavesiin, eläimistöön ja ilmastoon kuin vaihtoehdolla SVEB. Koko hankkeen osalta erityisesti yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa voivat paikoin muodostua merkittäväksi.

Pintavedet

Hankkeen vaihtoehtojen VE1 ja VE2 vaikutukset pintavesiin arviointiselostuksessa on arvioitu kohtalaisen kielteiseksi, sillä vaikutukset kohdistuvat Ikkelänjokeen ja Jalasjoen sivupuroon Pettuluomaan, joiden herkkyys on arvioitu suureksi. Myös sähkönsiirtovaihtoehdoilla on arvioitu olevan kohtalaisen kielteinen vaikutus pintavesiin erityisesti rakentamisen aikaisten kiintoainespäästöjen vuoksi. Sähkönsiirtoreitin SVEA rakentamisen vaikutuksille alttiimmat pintavesikohteet ovat Ikkelänjoki ja sen sivupurot Haasioluoma, Männistönluoma ja Sotkanluoma. Sähkönsiirron SVEA rakentaminen nykyisen voimajohtokäytävän rinnalle arvioidaan heikentävän merkittävästi metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä pienen veden lähiympäristöjä mahdollisesti Hosiaislouman ja erityisesti Haasioluoman ylityskohdissa. Sähkönsiirtoreitin SVEB vaikutukset kohdistuvat Hosiaisloumaan. Vaikutusarvio on tehty lieventämistoimenpiteet huomioiden. Arviointiselostuksen mukaan tarkemmat vesienhallintasuunnitelmat ja lievennystoimenpiteiden suunnittelutyö tehdään osana hankkeen jatkosuunnittelua. Yhteysviranomainen pitää arviota tuuli- ja aurinkovoimaloiden sekä sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta osittain oikean suuntaisena, mutta huomauttaa, että arviointi sisältää kuitenkin epävarmuuksia suunnitelmien yleispiirteisyyden vuoksi eikä arvioitua merkittävyydeltään kohtalaista

suurempia pintavesivaikutuksia voida poissulkea, yhteisvaikutukset mukaan lukien.

Linnusto

Kokonaisuudessaan linnustoon kohdistuvat kielteiset vaikutukset on arviointiselostuksessa arvioitu vähäisiksi tai kohtalaiseksi riippuen siitä, toteutetaanko rakentaminen pesimäajan ulkopuolella. Jos raivaus- ja rakennustyöt aloitetaan lintujen pesimäkauden aikana, vaikutus paikallisiin pesiviin lintuihin on arvioitu kohtalaisen heikentäväksi kaikissa vaihtoehtoisissa. Muuten hankevaihtoehtojen vaikutukset arvioidaan vähäisen kielteisiksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointia suurempia kielteisiä vaikutuksia linnustoon ei arviointiin liittyvistä epävarmuuksista ja puutteista johtuen voida sulkea pois.

Hankkeen vaikutusten merkittävyys päiväpetolintuihin arviointiselostuksessa on arvioitu enintään kohtalaiseksi hankevaihtoehtoisissa VE ja VE2. Päiväpetolintuihin ja pöllöihin kohdistuvien vaikutusten arviointiin sisältyy epävarmuuksia selvitysten puutteiden vuoksi. Vaikutukset saattavat siten olla arvioitua suurempia. Arvioinnissa on todettu merkittävyydeltään vähäinen heikentävä vaikutus salassa pidettävään uhanalaiseen petolintuun, sillä voimalat aiheuttavat lajille estevaikutuksen lisäksi törmäysriskin sekä elinympäristön pirstoutumista. Yhteysviranomaisen toteaa, että salassa pidettävään petolintuun kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten muodostumista ei kuitenkaan voida poissulkea, sillä hankkeiden yhteisvaikutukset voivat nousta salassa pidettävän lajin kannalta merkittäviksi.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut Natura-lausunnossaan, että Natura-arviointi ei täytä laatuvaatimuksia salassa pidettävien lintulajien osalta.

Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimapuistolla (VE1, VE2) on arviointiselostuksessa katsottu olevan merkittävyydeltään vähäisiä vaikutuksia muuttolinnustoon. Hankealue sijoittuu metsähanhen päämuuttoreitille sekä lähelle kurjen kevään päämuuttoreittiä. Arviointiselostuksessa esitetyn arvion mukaan hankealue on hanhille tavanomaista tärkeämpi sisämaan muuttoreitti. Yhteysviranomaisen katsoo, että muuttolinnustaselvitykseen liittyvien puutteiden vuoksi arvioitua suurempia kielteisiä vaikutuksia myöskään muuttolinnustoon ei voida poissulkea.

Maisema

Arviointiselostuksen mukaan vaihtoehtojen VE1 maisemavaikutukset on arvioitu suuren kielteiseksi Ikkeläjärven ranta- ja järvimaisemaan sekä avoimeen viljelysmaisemaan. Kohtalaisia vaikutuksia kohdistuu myös

Sahankylän avoimille viljelysalueille. Kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia VE1 ja VE2 vaihtoehtoilla arvioidaan olevan Luopajärven valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä maakunnallisesti arvokkaisiin Jalasjärven kulttuurimaisemiin, Jalasjärven hautausmaahan ja museoon sekä Jalasjoen viljelylakeudelle. Hankkeen vaikutusalueella on lisäksi useita muita valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Hankealueen lähivaikutusalueella (alle 6 km etäisyydellä), minne suurimmat vaikutukset arvioinnin perusteella kohdistuvat, ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisemia tai rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Yhteysviranomainen yhtyy arvioon osittain, mutta toteaa, että arvioon liittyy epävarmuuksia. Voimaloiden vaikutusalueet ja maisemalliset vaikutukset voivat olla arvioitua vaikutuksia suuremmat, koska vaikutusalueina on käytetty Ympäristöministeriön ohjeistusta pienempiä vaikutusalueita, ja vaikutusalueella on valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Arviointiselostuksessa hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen on arvioitu vähäisen kielteisiksi, mutta yhteisvaikutukset huomioon ottaen kohtalaisen kielteisiksi. Vaikutuksissa ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen korostuvat meluhaitat, maisemavaikutukset sekä hankkeen vaikutukset virkistysmahdollisuuksiin. Sähkönsiirtovaihtoehtojen vaikutukset on arvioitu suurelta osin vähäisen kielteiseksi, mutta vaihtoehdon SVEA vaikutukset myös kohtalaisen kielteiseksi. Yhteysviranomainen pitää arvioita oikean suuntaisina ja painottaa, että ihmisiin kohdistuvissa vaikutuksissa korostuu yhteisvaikutukset aluetta ympäröivien hankkeiden kanssa.

Hankkeessa merkittävimmät meluvaikutukset syntyvät tuulivoimaloista. Arviointiselostuksessa meluvaikutus hankkeen lähiympäristöön on arvioitu vähäisen kielteisiksi ja melumallinnuksen mukaan Valtioneuvoston päätöksen mukaiset melun ohjearvot eivätkä Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen mukaiset melun toimenpiderajat ylity vakituisissa tai vapaa-ajan asunnoissa. Yhteysviranomainen huomauttaa, että Kauhajoen kaupungin asettama ohjearvo 35 dB(A) ylittyy kuitenkin marginaalisesti yhden tarkastelupisteen kohdalla ja melu on lähellä kaupungin ohjearvoa muissakin tarkastelupisteissä. Tästä syystä johtuen yhteysviranomainen katsoo, että suurempia kuin vähäisiä vaikutuksia ei voida poissulkea, ottaen huomioon arvioinnin epävarmuustekijät.

Hankkeen luonnonympäristön muuttuminen energiantuotantoalueeksi vaikuttaa virkistyskäyttökokemukseen ja voi vähentää hankealueen sekä sen lähiympäristön houkuttelevuutta virkistyskäyttöalueena, muun muassa maiseman muutoksen ja tuulivoimaloista aiheutuvan melun takia. Lisäksi

hankkeen vaikutukset eläinten käyttäytymiseen voivat vaikuttaa metsästysmahdollisuuksiin.

Kalasto

Hankkeen vaikutukset kalastoon on arviointiselostuksessa arvioitu vähäisen kielteiseksi, mikäli rakentamisessa huomioidaan eroosion aiheuttaman kiintoainekuormitus ja vältetään eroosiota lieventämistoimenpiteillä. Yhteysviranomaisen toteaa, että arvioon vaikutusten merkittävydestä sisältyy epävarmuuksia eikä arvioitua suurempia vaikutuksia kalastoon voida poissulkea suunnitelmien yleispiirteisyyden, puutteellisten selvitysten sekä alapuolisten vesistöjen suuren herkkyyden vuoksi.

Vaikutukset eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin

Arviointiselostuksen mukaan hankkeella ei ole vaikutuksia luontodirektiivin liitteen IV a lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin, mutta rakentaminen ja toiminta aiheuttavat häiriötä eläimistölle. Hankealueelta havaittiin yksi liito-oravareviiri, johon hankkeesta kohdistuvat vaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että yhtenä vuonna toteutettu kartoitus ei poissulje elinpiirin olemassaoloa. Arviointiselostuksesta jää epäselväksi onko muut liito-oravalle soveltuvat alueet huomioitu osana arviota. Yhteysviranomaisen toteaa, että sähkönsiirtoreitin SVEA puutteellisesta arvioinnista johtuen vaihtoehdosta aiheutuvia arvioitua suurempia vaikutuksia ei voida poissulkea.

Hankealueella on tehty kolme havaintoa saukosta Pallonevan turvetuotantoalueen lähistöllä. Lisäksi ATP Palloneva Oy:n hankkeen selvityksissä on havaittu saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joista yksi sijoittuu hankkeiden rajalle. Saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa luonnonsuojelulain 78§:n perusteella hävittää tai heikentää, minkä vuoksi jatkosuunnittelussa tulee selvittää hankkeen vaikutukset mahdollisiin saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin. Mikäli lisääntymis- ja levähdyspaikkoja menetetään hankkeen seurauksena, vaikutukset lajiin nousevat merkittäviksi.

Hankkeen vaikutus ekologisiin yhteyksiin on arvioitu vähäisen kielteiseksi arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen pitää arviota vaikutuksista oikeansuuntaisena. Hanke lisää metsä- ja suoalueiden pirstoutuneisuutta ja heikentää niin häiriöherkimpien kuin tavanomaisempien lajien ekologisia yhteyksiä, mikä korostuu hankkeiden yhteisvaikutuksena.

Vaikutukset suojelualueille

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on Natura-arviosta antamassaan lausunnossaan katsonut, että hankkeen vaikutukset salassa pidettäviin lintulajeihin jäävät epävarmoiksi. Natura-arviointia edellytetään täydennettäväksi.

7 Perustelut

Pintavedet

Arviointiselostus sisältää puutteita ja epävarmuuksia, jotka vaikeuttavat pintavesivaikutusten arviointia. Suunnitelluista tuuli- ja aurinkovoimaloista erityisesti aurinkovoimalakentillä arvioidaan olevan heikentäviä vaikutuksia pintavesiin. Epävarmuutta arviointiin aiheuttavat muun muassa alueen runsaat ojitukset ja aurinkovoiman rakentamisen ja toiminnan aikaisten vaikutusten epävarmuus. Arviointiselostuksen mukaan aurinkovoimala-alueet mahdollisesti tarvitsevat kuivatusta ennen voimaloiden pystyttämistä. Kyse on merkittävän kokoisesta alueesta, jos aurinkovoimala-alueiden kuivatusta tullaan tehostamaan, ja näin ollen kuivatuksella on oleellinen merkitys pintavesivaikutusten suuruuteen. Myös muulla kuin aurinkovoima-alueelle mahdollisesti tehtävällä ojituksella on pitkäkestoisia vaikutuksia alapuolisten pintavesien tilaan.

Etenkin turvemaalle rakentamisesta syntyy päästöjä pintavesiin. Aurinkovoimalakenttien lisäksi tuulivoimaloista kaksi on suunniteltu rakennettavaksi entiselle turvetuotantoalueelle ja yksi ojitetulle turvemaalle. Ojittamisen aiheuttama pohjavedenpinnan lasku turvemaidella lisää turpeen hajoamista, mistä puolestaan seuraa muun muassa ravinteiden ja orgaanisen aineksen huuhtoutumista valumavesiin. Kiintoaineen kulkeutuminen vesistöihin puolestaan aiheuttaa peittymistä, liettymistä ja rehevöitymistä, millä on haitallinen vaikutus veden laatuun ja ekologiseen tilaan.

Erinomaisiksi tai hyviksi arvioitujen vesien tilaa ei saa heikentää. Hankealueen vedet tulevat siirtymään kohti Ikkelänjokea, kun Pallonevan turvetuotanto loppuu ja vesien pumppaus lopetetaan alueella. Lieventämistoimenpiteiden tulee olla niin kattavia, ettei vaaraa Ikkelänjoen hyvän ekologisen tilan heikentymiselle ole. Ikkelänjoki on maakuntakaavassa merkitty erityissuojelua vaativaksi vesistöalueeksi, jonka yksi tavoite on turvata purotaimenkanta. Vesistöalue omaa suuria monimuotoisuusarvoja, joita tulee hankesuunnittelulla turvata. Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu, että Kyrönjoki, jonka vesistöalueeseen Ikkelänjoki kuuluu, on vedenhankintavesistö.

Näätänevan aurinkovoima-alue sijoittuu lähelle Ikkelänjokea, mikä lisää sen toteuttamisesta aiheutuvien heikentävien vaikutusten riskiä. Näätänevan osalta jää epäselväksi tulevatko alueen vedet kulkemaan pintavalutuskentän kautta myös silloin kun alue otetaan aurinkovoimalakäyttöön. Yhteysviranomaisen katsoo, että pintavalutuskenttä tai muu teholtaan vastaava vesiensuojelurakenne tulee rakentamisen ja toiminnan aikana olla käytössä, jotta voidaan turvata Näätänevan aurinkovoima-alueella lähellä virtaavan Ikkelänjoen

vedenlaatu ja hyvä ekologinen tila. Vesien viivyttäminen alueella on tarpeen myös tulvien hillitsemisen kannalta.

Turvetuotannon päättyessä Pallonevalla suurin osa alueen vesistä on tarkoitus palauttaa virtaamaan kohti Ikkelänjokea. Näin Pallonevan aurinkovoima-alueen vesistökuormitus kohdentuu erityisesti Ikkelänjoen vesistöön. Arviointiselostuksesta jää kuitenkin epäselväksi, onko hankealueen läntisen kosteikon mitoitus riittävä käsittelemään myös sinne johdettavat lisävedet. Arvioinnissa on käsitelty vain pintapuolisesti vesien takaisin kääntämisen Ikkelänjoen suuntaan vaikutuksia Ikkelänjoen hydrologiaan. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida, ettei vesien kääntö saa aiheuttaa virtaamapiikkejä Ikkelänjokeen, eikä siihen laskeviin uomiin, jottei eroosio lisäännä. Arviointiselostuksessa ei ole lainkaan käsitelty millaisia hydrologisia vaikutuksia vesien kääntämisellä on Pettuluoman hydrologiaan tai sen kalastoon, vaikka on todettu, että hydrologisia vaikutuksia tulee olemaan ja veden laatu tulee heikkenemään hankkeen myötä.

Jatkosuunnittelussa tulee huomioida vesiensuojelun ja vesien pidättämisen tarve, niin aurinkovoima- kuin tuulivoima-alueillakin, sähkönsiirtoreitillä sekä teitä rakennettaessa. Virtavesiuomien läheisyyteen ja ylityksiin liittyvä rakentaminen sisältää riskin kuormituksen lisääntymisestä. Ikkelänjoen ja Pettuluoman vesien tila tulee turvata riittävillä lieventämistoimenpiteillä.

Hankkeessa tulee selvittää vesilain (587/2011) mukaisen luvan ja ojitusilmoituksen tarve.

Maisema

Maisemavaikutusten arvioinnissa ei ole sovellettu ohjeellisia etäisyysvyöhykkeitä hankkeessa suunniteltuun tuulivoimalakokoon, minkä vuoksi maisemavaikutukset voivat olla arvioitua suurempia. Voimaloiden sekä voimajohtolinjan aiheuttamien visuaalisten vaikutusten kokeminen on osittain subjektiivista, mikä aiheuttaa vaikutusten merkittävyyden arviointiin epävarmuutta. Visuaaliset vaikutukset kohdentuvat alueille, joilta avautuu avoimia näkymiä kohti tuulivoima-aluetta, kuten vesi-, pelto-, avosuo-, tai muut alueet. Hankkeen ympäristössä on paljon avoimia maisematiloja, joten tuulivoimalat voivat näkyä paikallisesti kaukovaikutusaluettaakin kauemmas. Aurinkovoimalan visuaalinen vaikutusalue jää paikalliseksi. Lähialueelta katsottuna laaja aurinkovoima-alue voi olla kuitenkin maisemavaikutuksiltaan merkittävä.

Erityisesti maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet ovat herkkiä muutoksille. Valtakunnallisesti arvokkaaksi määritellyltä Luopajärven alueelta sekä maakunnallisesti arvokkaiksi määritellyiltä Jalasjärven kulttuurimaisema-alueilta, Jalasjoen viljelylakeudelta sekä Jalasjärven hautausmaalta ja museolta avautuu laajoja ja avoimia näkymiä tuuli- ja aurinkovoimapuiston suuntaan.

Arjen ympäristöt (vakituinen asuminen ja loma-asuminen) ovat maisemallisesti herkkiä kohteita ja alueita. Valtaosa hankealuetta ympäröivästä asutuksesta sijaitsee hankealueen eteläpuolella Ikkeläjärvellä sekä Tuhkanen, Sahankylän ja Iiroonnevan alueilla, joilta avautuu näkymiä tuulivoimaloiden suuntaan. Hankkeessa enintään 5 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista sijaitsee 169 vakituista tai loma-asuntoa. Myös virkistykseen käytettävät alueet ovat herkkiä muutoksille. Tuulivoimaloiden näkyvyys maisemassa voi olla merkittävä tekijä virkistyskäytön mielekkyyden kannalta.

Lähivaikutusalueelle näkyvät eteläisen Pallonevan hankkeen lisäksi useamman muunkin hankkeen tuulivoimalat, erityisesti pohjoisen Pallonevan ja jo toiminnassa olevat Rustarin ja Ponsivuoren tuulivoimalat.

Arviointiselostuksessa toistuu maisemavaikutuksia lieventävänä seikkana maiseman peitteisyys ja muun muassa voimaloiden näkyminen kaukana tai kapealla sektorilla maisemassa. Yhteysviranomaisen toteaa, että puuston suojaavaa vaikutusta ei voida huomioida maisemavaikutuksia lieventävänä tekijänä eikä peitteisyyden takia voida arvioida hankkeen vaikutuksia vähäisemmiksi. Tuulivoimaloiden elinkaaren aikana metsäalueiden peittävyys voi vaihdella huomattavasti metsätaloustoimien takia.

Vaikka vaihtoehtoon VE2 maisemavaikutukset ovat hieman vähäisemmät, yhteysviranomaisen katsoo, että vaihtoehto ei kuitenkaan merkittävästi vähennä ympäristöön kohdistuvia maisemavaikutuksia.

Kaavoitusmenettelyssä tulee ottaa huomioon hankealueelle maakuntakaavassa 2050 osoitettu suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei tuulivoimarakentaminen merkittävästi heikennä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisemakuvaa. Hankkeen jatkosuunnittelussa on tarpeen tarkastella maisemavaikutuksia ympäristöministeriön päivitettyä maisemavaikutusten arviointiopasta hyödyntäen sekä hankkeen kielteisten maisemavaikutusten lieventämiskeinoja.

Linnusto

Arviointiselostuksessa linnustovaikutuksia on arvioitu keskittyen uhanalaisiin ja muihin huomionarvoisiin lajeihin, kuten alueella pesiviin petolintuihin ja pöllöihin sekä metsäkanalintuihin. Arviointi on kuitenkin osittain puutteellinen. Arviointi ei myöskään sisällä laji- tai lajiryhmäkohtaista arviota kaikista alueella tavattavista uhanalaisista tai huomionarvoisista lajeista, kuten kosteikko- ja suolajistosta tai kehrääjästä, jonka kanta on arviointiselostuksen mukaan hankealueella poikkeuksellisen runsas.

Hankevaihtoehtoissa tuulivoimaloita sijoittuu jopa alle 500 m etäisyydelle linnustoltaan arvokkaista kohteista, vaikka arviointiselostuksen mukaan linnustollisesti arvokkaat kohteet on otettu hankesuunnittelussa huomioon. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että alle 500 m etäisyydelle linnustoltaan arvokkaista kohteista sijoittuvat tuulivoimalat aiheuttavat linnustolle häiriötä ja heikentävät kohteiden linnustoarvoja. Yhteysviranomaisen katsoo, että tuulivoimaloita ei tulisi sijoittaa niin lähelle linnustollisesti arvokkaita kohteita, että voimalat heikentävät alueiden linnustoarvoja. Hankealueen pohjoispuolelle ulottuva maakaapeli (SVEB) sijoittuu pohjoisen Pallonevan hankkeessa tunnistetulle linnustoltaan arvokkaalle kohteelle, jossa on muun muassa useita kehrääjäreviirejä.

Metsäkanalintuihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu merkittävyydeltään vähäisiksi. Arvioon sisältyy epävarmuutta, sillä se perustuu vain yhtenä vuonna tehtyihin selvityksiin. Metsäkanalintukannat voivat vaihdella vuosien välillä voimakkaastikin. Hanke hävittää hankealueen suurimmat teeren soidinpaikat, pirstoo elinympäristöjä ja lisää metsäkanalintujen kuolleisuutta aitoihin ja voimaloihin kohdistuvan törmäysriskin kasvaessa. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointia suurempia kielteisiä vaikutuksia ei voida sulkea pois.

Hankkeen päiväpetolintuihin ja pöllöihin kohdistuvien vaikutusten arviointiin sisältyy myös epävarmuuksia. Tarkkailupisteistä ei ole arviointiselostuksen perusteella ollut täysin esteetöntä näkyvyyttä hankealueen itäosiin, ja selvitysten mukaan etenkin matalalla lentävät petolinnut ovat voineet jäädä havaitsematta. Lisäksi yhteysviranomaisen huomauttaa, että muutonseuranta ja päiväpetolintujen tarkkailu olisi ollut suositeltavaa toteuttaa eri päivinä, jolloin petolintujen reviirinkäyttöä olisi voitu havainnoida tarkemmin. Päiväpetolintuihin ja pöllöihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin epävarmuutta lisää myös se, ettei pesäpaikkauskollisten lajien, kuten viirupöllön ja kanahaukan, pesiä ole selvityksissä löydetty. Yhteysviranomaisen toteaa, että sähkönsiirtovaihtoehdon SVEA jo olemassa olevasta johtokäytävästä noin 100 metrin etäisyydelle sijoittuu viirupöllön pesä. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee varmistua siitä, että rakentaminen ei aiheuta luonnonsuojelulaissa kiellettyjä vaikutuksia.

Hankealueen pohjoispuolella on vuonna 2023 tehty salassa pidettävän petolinnun pesintään viittaavia havaintoja. Alueelle on mahdollisesti muodostunut tai muodostumassa uusi lajin reviiri, jonka laskennalliselle ydinalueelle hanke sijoittuu. Salassa pidettävä laji ja lajin pesäpuut ovat luonnonsuojelulain 70 § nojalla rauhoitettuja, eikä lajin reviirin ydinalueelle lähtökohtaisesti tule sijoittaa tuulivoimarakentamista. Metsähallitus on todennut lausunnossaan, että hankkeen vaikutukset salassa pidettävään petolintuun kohdistuvat ensisijaisesti alueen pohjoispuolelle sijoittuvaan pesäpuuhun, joka sijoittuu lähelle sekä jo olemassa olevia että

suunniteltuja tuotantoalueita. Hankkeen vaikutukset lajiin tulee arvioida tarkemmin hankkeen jatkosuunnittelussa (tuulivoimaosayleiskaavaa varten). Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee päivittää tiedot pesän ja reviirin tilasta, täydentää päiväpetolintuseurantaa kattamaan lajin koko elinkierto, arvioida lajin reviirin käyttöä ml. vielä tuntemattomien pesäpaikkojen mahdollisuus. Lisäksi lajiin kohdistuvaa törmäysriskiä tulee arvioida törmäysmallinnuksella. Vaikka hankkeella yksistään arvioidaan olevan vähäinen vaikutus salassa pidettävään petolintuun, reviireille suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutukset voivat nousta merkittäviksi.

Muuttolinnuston osalta yhteysviranomaisen huomauttaa, että arvio perustuu pääosin yhtenä vuonna tehtyyn muutonseurantaan, johon sisältyy epävarmuuksia. Muuttolinnustoseurantaa on myös tehty ohjeistusta vähäisempi määrä. Yömuuttoa ei sen havainnoinnin vaikeuden vuoksi ole pystytty sisällyttämään vaikutusten arvioon. Muuttolintujen törmäysriskiä koskeva vertaisarvioitu tutkimustieto on edelleen vähäistä.

Yhteisvaikutuksia muuttolinnustoon on arvioitu ainoastaan yleistasoisesti eikä kattavia törmäysmalleja ole laadittu. Arvioitua suurempia kielteisiä vaikutuksia muuttolinnustoon ei voida poissulkea.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointia suurempia kielteisiä vaikutuksia ei voida sulkea pois edellä mainituista arviointiin liittyvien epävarmuuksien takia. Sähkönsiirtoreittien linnustovaikutukset tulee arvioida varovaisuusperiaatetta noudattaen suuriksi.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Vaikutuksissa ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen korostuvat meluhaitat, maisemavaikutukset sekä hankkeen vaikutukset virkistysmahdollisuuksiin.

Hankealueen käyttö koostuu maa- ja metsätalouskäytön lisäksi virkistyksestä ja metsästyksestä. Virkistystarkoituksessa hankealueella pääasiassa ulkoillaan, tarkkaillaan luontoa, keräillään luonnonantimia, metsästetään ja kalastetaan. Aluetta käytetään myös läpikulkuun. Hankkeen vaikutukset eläinten käyttäytymiseen voivat tuoda muutoksia metsästysmahdollisuuksiin. Hankealueen kautta kulkee moottorikelkkareitti talvisin. Vaikutus luontokokemukseen ja toiminnan virkistävyys voi olla merkittävä, jolloin virkistyskäytön mielekkyys laskee. Tuulivoimaloista aiheutuva melu vähentää hiljaisten alueiden määrää.

Vaikka meluvaikutukset eivät ylittyisikään vakituisten asuntojen tai lomaa-asuntojen osalta, asumisviihtyisyyteen hankkeilla voi olla merkittävä vaikutus.

Yhteysviranomaisen toteaa, että meluvaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia ja meluvaikutuksista voi muodostua arvioitua kielteisempiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Riski melun ohjearvon

ylitykselle on olemassa, koska mallinnuksessa on käytetty nimellisteholtaan pienempiä voimaloita kuin hankkeeseen suunnitellaan. Melumallinnuksessa on käytetty voimalatyyppin Siemens Gamesa SG 7.0-170 AM 0 (with serrated trailing edges) taajuusjakaumia. Voimalatyyppin äänitehotaso on 107 dB(A). Lähtömelutasoihin lisättiin varmuusarvo 2 dB(A). Mallinnetun voimalan napakorkeus on 200 metriä. Melumallinnuksissa on käytetty yksikköteholtaan 7 MW voimaloita, kun arviointiselostuksen mukaan suunniteltujen voimaloiden yksikköteho on 7-10 MW. Vaikka mallinnuksessa on lisätty äänitehotasoon +2,0 dB:n varmuusarvo ympäristöministeriön mallinnusohjeen mukaisesti, aiheuttaa hankkeessa suunnitellun ja mallinnuksessa käytetyn voimalatyyppin eroavuus epävarmuutta erityisesti niiden rakennusten osalta, joiden kohdalla ohjearvot alittuvat vain vähän. Mallinnuksen turbiinityypin lavoissa on sahalaitareuna (serraatio), joka hiljentää lähtömelutasoa. Arviointiselostuksesta ei ilmene, tullaanko hankkeen toteutuessa voimaloiden lavoissa käyttämään serraatiota. Koska mallinnuksiin liittyy epävarmuuksia, meluhaitan ehkäisemiseksi tuulivoimaloiden sijoittamisessa tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta sijoittamalla ne riittävän etäälle asutuksesta.

Lieventämiskeinojen osalta arviointiselostuksessa todetaan, että ne eivät ole hankkeen jatkosuunnittelun kannalta pakollisia. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida, että tehdyissä mallinnuksissa on käytetty melua lieventäviä ratkaisuja ja tarkistaa melumallinnus viimeistään rakentamislupavaiheessa, sillä arviointiin liittyvät epävarmuustekijät huomioiden hankkeen meluvaikutuksista voi muodostua arvioitua kielteisempiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Kauhajoen kaupunki on asettanut melutason ohjearvoksi 35 dB (A) asuin- ja lomarakennuksissa.

Kalasto

Ikkelänjoessa esiintyy luontainen taimen- ja harjuskanta, ja koskipaikoissa viihtyy purotaimen. Sisävesissä esiintyvä luontaisesti esiintyvä taimen- (EN) ja harjuskanta (VU) ovat uhanlaisia. Paikkatietoaineistojen perusteella hankealueen länsiosiin ja näin hankkeen vaikutusalueelle sijoittuu virtavesi, jossa lisääntyy säännöllisesti lohikalakantoja. Hankkeen seurauksena lisääntyvä vesistökuormitus, kuten kiintoaineskuormitus, saattaa vaikuttaa lisääntymisalueiden toiminnallisuuteen, esimerkiksi kiintoainekuormitus niitä liettäen. Myös happamoitumiskehitys ja -piikit saattavat vaikuttaa kalaston lisääntymismenestykseen.

Vaikutukset eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin

Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu sähkönsiirtovaihtoehdon SVEA luontovaikutuksia johto-osuudella, joka sijoittuu jo rakennetun 400 kV:n ilmajohdon rinnalle. Arvioinnin puutteesta johtuen vaihtoehdosta SVEA

aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ei voida luotettavasti arvioida. Yhteysviranomainen katsoo yhteispylväsratkaisut ja niiden mahdollisuuden selvittämisen hyvin tärkeänä johtokäytävän kaventamiseksi ja luontoon kohdistuvien haitallisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseksi.

Liito-oravalle suositellaan säästettäväksi kulkuyhteys reviirialueen pohjoispuolelle perusparannettavan huoltotieosuuden halki. Yhteysviranomainen toteaa, että myös huoltotieosuuden pohjoispuolelle jäävä metsäalue vaikuttaa lajille soveltuvalta ja alueelle sijoittuu tuulivoimala T1. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee näin ollen varmistua, ettei tuulivoimala T1 ja huoltotieosuus hävitä tai heikennä liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Hankealueella ei ole tehty havaintoja viitasammakosta. Hankealueen välittömässä läheisyydessä alueen koillispuolella havaittiin viitasammakoita pienessä turvetuotannon vesienkäsittelyyn liittyvän pumppauksen myötä syntyneessä kosteikossa.

Lumijälkilaskentojen yhteydessä on tehty kolme havaintoa saukosta Pallonevan turvetuotantoalueen lähistöllä, mutta tarkempia selvityksiä mahdollisesta elinpiiristä tai lisääntymis- ja levähdyspaikkojen esiintymisestä ei ole tehty. Yhteysviranomainen huomauttaa, että esiintyminen tulee selvittää, jos selvitysalueella on lajille soveliaista elinympäristöä ja jos selvitysalueelta tai sen lähiympäristöstä on havaintoja olemassa. ATP Palloneva Oy:n hankkeen selvityksissä on havaittu saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joista yksi sijoittuu hankkeiden rajalle. Saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa luonnonsuojelulain 78§:n perusteella hävittää tai heikentää, minkä vuoksi jatkosuunnittelussa tulee selvittää hankkeen vaikutukset mahdollisiin saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin.

Jos alueen kaikki tällä hetkellä suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet toteutuvat täysimittaisina, aiheutuu susille arviointiselostuksen mukaan todennäköisesti heikentäviä yhteisvaikutuksia, sillä suden lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvat hiljaiset ja erämaiset alueet vähenevät seudulla. Yhteysviranomainen huomauttaa, että potentiaalisten elinympäristöjen tarkastelu olisi varmemmin poissulkenut aiheutuvia vaikutuksia.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin

Arviointiselostuksessa on tunnistettu kuusi arvokasta luontokohdetta. Jatkosuunnittelussa on tärkeää huomioida monimuotoisuusarvojen kannalta erityisesti Matolammen alue ja sen ominaispiirteiden säilyttäminen. Matolampi on tunnistettu myös linnustolliseksi arvokkaaksi. Luonnonmonimuotoisuuden ydinalueiden välinen yhteys ja sen toiminnallisena säilyttäminen on tärkeää.

Luonnonsuojelulailla rauhoitetusta valkolehdokista tehtiin havaintoja kolmelta alueelta. Arviointiselostuksesta jää epäselväksi, miten tuulivoimaloiden T9 ja T6 avoimeksi jätettävä maa-ala suhteutuu esiintymiin.

Pohjavesi

Vaikutusten ehkäisemiseksi tulee sähkönsiirtovaihtoehto SVEA mahdollisessa jatkosuunnittelussa varmistaa, ettei hankkeesta aiheudu haittaa sähkönsiirtoreitin ylittävälle pohjavesialueille.

Natura-arviointi (lausunnot kokonaisuudessaan liitteenä)

Metsähallitus

Arviointi on sekä luontodirektiivin luontotyyppien että alueen suojeluperusteena olevien lintulajien osalta tehty yleispiirteisesti, eikä arvioinnissa esimerkiksi kuvata Natura-alueen suojeluperusteena olevien lintulajien liikkumista Natura-alueen ympäristössä (pois lukien Metsähallituksen vastuulajeihin kuuluva, salassa pidettävä laji). Yleispiirteisyydestään huolimatta Metsähallitus pitää tehtyä arviointia käytettyjen menetelmien sekä käytetyn aineiston suhteen pääosin riittävänä ottaen huomioon Natura-alueen etäisyyden lähimpiin tuulivoimaloihin ja ilmajohtoon. Arvioinnin johtopäätökset vähäisistä vaikutuksista tai ettei vaikutuksia suojeluperusteisiin aiheudu ovat edellä mainittua salassa pidettävää lajia lukuun ottamatta todennäköisesti oikeita. Salassa pidettävän lajin osalta arviointi on tehty pääosin riittävällä tavalla ja arvioinnin johtopäätös vähäisistä vaikutuksista on todennäköisesti oikea. Arviointiin liittyy kuitenkin epävarmuutta, koska hankkeen vaikutuksia ei ole arvioinnissa mallinnettu. Lajin esiintymistä Natura-alueen ympäristössä on kuvattu aikaisemmin osana Harjannevan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyä, jonka yhteydessä tehty analyysi viittaa siihen, etteivät alueen suojeluperusteena olevien reviirilintujen lennot pääosin ulotu suunnitellulle tuotantoalueelle. Natura-arvioinnin puutteet liittyvät hankkeiden yhteisvaikutukseen, sillä ne voivat nousta Natura-alueen ja salassa pidettävän lajin kannalta merkittäviksi, mikä tulee huomioida jatkosuunnittelussa.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, luonnonsuojeluyksikkö

Natura-arviointi ei täytä kaikilta osin arvioinnille asetettuja laatuvaatimuksia. ELY-keskus toteaa, että hankkeen vaikutukset salassa pidettäviin lintulajeihin jäävät tämän vuoksi epävarmoiksi. Vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella varovaisuusperiaate edellyttää Natura-arvioinnin kohdalla merkittävien vaikutusten poissulkemista tavalla, joka ei jätä epäilyksiä (mm. KHO 2020:3). Natura-arviointia tulee täydentää, jotta

hankkeen vaikutusten merkittävyyteen ja Natura-alueen eheyteen voidaan arvioida.

8 Hankkeen jatkokäsittelyssä huomioitavaa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

9 Perustellun päätelmän toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/pallonevatuulijaaurinkovoimaYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa.

10 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

11 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2024 2 §.

Asia on käsitelty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Isla Hämäläinen ja ratkaissut johtava asiantuntija Jutta Lillberg-Puskala.

Tämä asiakirja on hyväksytty/allegirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

12 Liitteet

Liite 1 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, luonnonsuojelulain 35 § 2 mom. mukainen lausunto Natura-alueeseen kohdistuvia vaikutuksia koskevasta arvioinnista, Kauhajoen Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimapuisto, Windfarm Palloneva Oy, Kauhajoki

Liite 2 Metsähallituksen lausunto luonnonsuojelulain 35 § mukaisesta arvioinnista koskien Kauhajoen Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimapuiston vaikutuksia Iso Koihnannevan Natura-alueeseen (FI0800034, SAC/SPA)

Liite 3 Lausunnot ja mielipiteet

Liite 4 Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

23.5.2025

EPOELY/912/2023

Jakelu

Windfarm Palloneva Oy
Sweco Finland Oy
Kauhajoen kaupunki

Tiedoksi

Tahot, joilta on pyydetty lausuntoa

Tämä asiakirja EPOELY/912/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/912/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hämäläinen Isla 23.05.2025 12:33

Ratkaisija Lillberg-Puskala Jutta 23.05.2025 13:20

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomaisen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomaisen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkänsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.